

ДИРЕКТИВА 2014/87/ЕВРАТОМ НА СЪВЕТА**от 8 юли 2014 година****за изменение на Директива 2009/71/Евратом за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално членове 31 и 32 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия, изготвено след получаване на становището на група лица, определени от Научния и технически комитет измежду научни експерти от държавите членки,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽¹⁾,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

като има предвид, че:

- (1) С Директива 2013/59/Евратом на Съвета ⁽³⁾ се определят единни основни стандарти за безопасност за защита на здравето на лицата, подложени на професионално и медицинско облъчване и облъчване на населението, срещу опасностите, произтичащи от йонизиращото лъчение.
- (2) С Директива 2009/71/Евратом на Съвета ⁽⁴⁾ се въвеждат задължения на държавите членки да създадат и поддържат национална рамка за ядрена безопасност. Посочената директива отразява разпоредбите на основния международен акт в областта на ядрената безопасност — Конвенцията за ядрена безопасност ⁽⁵⁾, както и Основните принципи на безопасността ⁽⁶⁾, приети от Международната агенция за атомна енергия (МААЕ).
- (3) С Директива 2011/70/Евратом на Съвета ⁽⁷⁾ се налагат задължения на държавите членки за създаване и поддържане на национална рамка за управление на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци.
- (4) В заключенията на Съвета от 8 май 2007 г. относно ядрената безопасност и безопасното управление на отработеното ядрено гориво и радиоактивните отпадъци се подчертава, че „ядрената безопасност е национална отговорност, която при целесъобразност се упражнява в съответна рамка на ЕС. Решенията относно действията за осигуряване на безопасност и надзора на ядрените инсталации са от компетентността единствено на операторите и националните органи“.
- (5) Ядрената авария във Фукушима, Япония, през 2011 г. отново насочи вниманието на целия свят към мерките, необходими за свеждане на риска до минимум и осигуряване на най-високи равнища на ядрена безопасност. Въз основа на заключенията на Европейския съвет от 24–25 март 2011 г. националните компетентни регулаторни органи и Комисията, обединени в рамките на Европейската група за ядрена безопасност и управление на отпадъците (ENSREG), създадена с Решение 2007/530/Евратом на Комисията ⁽⁸⁾, извършиха цялостни оценки на риска и безопасността (наричани по-долу „стрес тестове“) на атомните електроцентрали на общностно равнище. Резултатите показаха редица възможни подобрения, които биха могли да се постигнат в рамките на подходите към ядрената безопасност и практиките в сектора в участващите държави.

⁽¹⁾ Становище от 2 април 2014 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ ОВ С 341, 21.11.2013 г., стр. 92.

⁽³⁾ Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18).

⁽⁵⁾ Решение 1999/819/Евратом на Комисията от 16 ноември 1999 г. относно присъединяването на Европейската общност за атомна енергия (Евратом) към Конвенцията за ядрена безопасност от 1994 година (ОВ L 318, 11.12.1999 г., стр. 20).

⁽⁶⁾ IAEA Safety Fundamentals: Fundamental safety principles, IAEA Safety Standard Series No SF-1, 2006 (МААЕ, Основи на безопасността: Основни принципи за безопасност, серия „Норми за безопасност на МААЕ“, № SF-1, 2006 г.).

⁽⁷⁾ Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48).

⁽⁸⁾ Решение 2007/530/Евратом на Комисията от 17 юли 2007 г. за създаване на Европейска група на високо равнище за ядрена безопасност и управление на отпадъците (ОВ L 195, 27.7.2007 г., стр. 44).

Освен това Европейският съвет призова Комисията да направи преглед, доколкото е целесъобразно, съществуващата правна и регулаторна рамка за безопасността на ядрените инсталации и да предложи евентуални подобрения, ако са необходими. Европейският съвет изтъкна също така, че в Съюза следва да се прилагат и подобряват постоянно най-високите стандарти за ядрена безопасност.

- (6) Наличието на силен компетентен регулаторен орган, реално независим при вземането на регулаторни решения, представлява фундаментално изискване на общностната регулаторна рамка за ядрена безопасност. От първостепенно значение е този компетентен регулаторен орган да може да упражнява правомощията си по безпристрастен и прозрачен начин, без върху него да бъде оказвано каквото и да е неправомерно влияние при вземането на регулаторни решения, за да се осигури висока степен на ядрена безопасност. Регулаторните решения в областта на ядрената безопасност и действията за осигуряване на изпълнението им следва да се основават на обективни технически съображения във връзка с безопасността и да се вземат без каквото и да е неправомерно външно влияние, което би могло да я постави под заплаха — като например неправомерно влияние, свързано с промяната на политически, икономически или обществени условия.

Разпоредбите на Директива 2009/71/Евратом относно функционалното отделяне на компетентните регулаторни органи следва да бъдат подсилени, така че да се създадат условия за реална независимост на тези органи от неправомерно влияние при вземането на регулаторни решения и да се гарантира, че те разполагат с подходящите средства и правомощия за правилно изпълнение на възложените им отговорности. По-специално, регулаторните органи следва да разполагат с достатъчно юридически правомощия, достатъчен персонал и достатъчни финансови ресурси, за да изпълняват правилно възложените им отговорности.

По-строгите изисквания не следва обаче да се отразяват на тясното сътрудничество, когато е приложимо, с други национални органи, нито на общите политически насоки, давани от държавите членки.

- (7) При процеса на вземане на регулаторни решения следва да се отчитат компетентността и експертните познания, които могат да бъдат предоставени от организация за техническа поддръжка. Тези експертни познания следва да се основава на съвременни научно-технически познания, включително от експлоатационен опит и свързани с безопасността научни изследвания, на управление на знанията и на подходящи технически ресурси.
- (8) В съответствие с част 1 от Общите изисквания за безопасност на МААЕ следва да бъдат зачитани както ролята на държавите членки при определяне на рамка за ядрена безопасност, така и ролята на регулаторите за прилагането на тази рамка.
- (9) Като се имат предвид специализираният характер на ядрения сектор и ограниченият брой на персонал с необходимите експертни познания и компетентност, което води до възможна ротация на персонала с управленски отговорности между ядрения сектор и регулаторните органи, необходимо е да се обръща специално внимание на предотвратяването на конфликти на интереси. Следва също да се вземат мерки за осигуряване на отсъствие на конфликт на интереси и по отношение на организациите, които предоставят консултации или услуги на компетентните регулаторни органи.
- (10) Последствията от ядрените аварии могат да прехвърлят националните граници, поради което е необходимо да се насърчава тясното сътрудничество, координация и обмен на информация между компетентните регулаторни органи на държавите членки в близост до дадена ядрена инсталация, независимо дали тези държави членки експлоатират ядрени инсталации или не. В този смисъл държавите членки следва да осигурят наличието на подходящи механизми за насърчаване на такова сътрудничество по въпроси на ядрената безопасност, имащи трансгранично значение.
- (11) За да се осигури усвояването на подходящи умения, както и придобиването и поддържането на подходящо равнище на компетентност, всички страни следва да осигуряват постоянен процес на обучение на целия персонал, който носи отговорност във връзка с ядрената безопасност на ядрените инсталации и с вътрешната аварийна готовност и мерки за реагиране. Това може да бъде постигнато чрез въвеждане на програми и планове за обучение, процедури за периодичен преглед и актуализиране на програмите за обучение, както и предоставяне на подходящ бюджет за обучението.
- (12) Друга основна поука от ядрената авария във Фукушима е, че е важно да се подобри прозрачността по въпросите на ядрената безопасност. Прозрачността е важен способ и за осигуряването на независимост при вземането на регулаторни решения. Ето защо действащите разпоредби на Директива 2009/71/Евратом относно информацията, която трябва да се осигурява на населението, следва да бъдат конкретизирани по отношение на вида информация, който да се предоставя. Освен това следва да се осигуряват възможности за населението да участва в съответните етапи от процеса на вземане на решения във връзка с ядрените инсталации в съответствие с националната рамка за ядрена безопасност, като се отчитат различните национални системи. Националните компетентни органи продължават да отговарят за решенията относно лицензирането.

- (13) Изискванията на настоящата директива по отношение на прозрачността допълват тези в действащото законодателство на Евратом. С Решение 87/600/Евратом на Съвета ⁽¹⁾ се налагат задължения на държавите членки при радиационна опасност на тяхната територия да нотифицират и предоставят информация на Комисията и на останалите държави членки, а Директива 2013/59/Евратом съдържа изисквания към държавите членки да информират населението за мерките за опазване на здравето, които следва да се прилагат, и за действията, които следва да се предприемат в случай на радиационна авария, както и да осигуряват на равни интервали от време актуализирана информация на населението, за което има вероятност да бъде засегнато в случай на такава авария.
- (14) По време на Шестата среща за преглед договарящите страни по Конвенцията за ядрена безопасност изразиха отново ангажимента си по отношение на заключенията от Втората извънредна среща, състояла се след аварията във Фукушима. Те изтъкнаха по-специално, че „атомните електроцентрали следва да бъдат проектирани, изградени и експлоатирани с цел предотвратяване на аварии, а при възникване на авария — ограничаване на последиците от нея и избягване на външното замърсяване“, като „регулаторните органи следва да създадат условия за изпълнението на тези цели, така че да бъдат набелязани и прилагани подходящи подобрения на безопасността в съществуващите централи“.
- (15) С оглед на техническия прогрес, постигнат въз основа на разпоредбите на МААЕ и Асоциацията на западноевропейските ядрени регулатори (WENRA), и в отговор на поуките от стрес тестовете и разследванията на ядрената авария във Фукушима, в Директива 2009/71/Евратом следва да бъдат внесени изменения, за да се включи целта на Общността за високо равнище на ядрена безопасност на всички стадии от жизнения цикъл на ядрените инсталации (избор на площадка, проектиране, изграждане, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация). Тази цел налага по-специално да се внесат значителни подобрения в безопасността при проектирането на новите реактори, за което следва да се използват най-съвременните познания и технологии при отчитане на актуалните международни изисквания за безопасност.
- (16) Посочената цел следва да се постигне по-специално чрез оценките на ядрената безопасност, които попадат в обхвата на настоящата директива. Те следва да се извършват от притежателите на лицензии под надзора на националния компетентен регулаторен орган и могат да се използват за оценка на риска от сериозна авария, попадаща в обхвата на Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, при условие че са спазени изискванията на настоящата директива.
- (17) Концепцията за дълбоко ешелонирана защита е от фундаментално значение за безопасността на ядрените инсталации и представлява основата за изпълнение на целите за високо равнище на ядрената безопасност. Прилагането на принципите за дълбоко ешелонирана защита, признати в международните стандарти и насоки, както и от WENRA, гарантира, че свързаните с безопасността дейности се уреждат — доколкото е разумно осъществимо — от независими нива от разпоредби, така че ако настъпи отказ, той да може да бъде открит, компенсиран или отстранен чрез подходящи мерки. Ефективността на всяко от различните нива от разпоредби представлява съществен елемент на дълбоко ешелонираната защита, насочен към предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от евентуалното им възникване. Дълбоко ешелонираната защита обикновено е структурирана на пет нива. При отказ на едно от тях се задейства следващото. Целта на първото ниво на защита е да се предотврати очаквано експлоатационно събитие и отказ на системите. При отказ на първото ниво на защита второто ниво поема контрола на експлоатационното събитие или открива нередности. При отказ на второто ниво на защита третото ниво гарантира, че функциите за безопасност продължават да се изпълняват, като задейства специални системи за безопасност и други елементи, свързани с безопасността. Ако има отказ и на третото ниво, то четвъртото задържа разпространението на аварията чрез механизъм за управление на аварии, така че да се предотврати или ограничи състоянието на тежка авария с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда. Последната цел (пето ниво на защита) е ограничаването на радиационните последици от изхвърлянето на радиоактивни вещества в значителни количества чрез организиране на външни действия в аварийна ситуация.
- (18) Наред с дълбоко ешелонираната защита, изграждането на реална култура на ядрената безопасност се определя като фактор от фундаментално значение за постигане на високо равнище на ядрената безопасност и за постоянното ѝ подобряване. Показателите за наличие на реална култура на ядрена безопасност включват по-специално следното: ангажимент на всички нива на персонала и ръководството на дадена организация към ядрената безопасност и постоянното ѝ подобряване; развиване на способността на персонала на всички нива да подлага на преценка прилагането на съответните принципи и практики за безопасност с цел постоянно подобряване на ядрената безопасност; способност на персонала да докладва своевременно по въпроси, свързани с безопасността; извличане на поуки от експлоатационния опит; както и системно докладване на всяко отклонение от нормалните експлоатационни условия или мерки, свързани с управлението на аварии, които могат да имат въздействие върху ядрената безопасност. Сред важните фактори, подпомагащи изграждането на сериозна култура на ядрена безопасност, са по-специално: ефективните системи за управление, подходящото образование и обучение, както и мерките, предприемани от притежателя на лицензия за регистриране, оценка и документиране на значимия за безопасността вътрешен и външен експлоатационен опит и ефективното разрешаване на възникналите въпроси.

⁽¹⁾ Решение на Съвета от 14 декември 1987 г. относно договорености на Общността за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност (ОВ L 371, 30.12.1987 г., стр. 76).

⁽²⁾ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1).

- (19) Когато в текста на настоящата директива се използва изразът „разумно осъществимо“, той следва да се прилага в съответствие с установените определения, по-специално определенията на WENRA и МААЕ.
- (20) След ядрените аварии в Три Майл Айлънд и Чернобил ядрената авария във Фукушима показва за пореден път колко важни са функциите на херметичната конструкция, която е последното препятствие, защитаващо хората и околната среда от изхвърляния на радиоактивни вещества в резултат на авария. По тази причина кандидатът за лицензия за изграждане на нов енергиен или научноизследователски реактор следва да докаже, че проектът ограничава последиците от увреждането на активната зона до вътрешността на херметичния обем, т.е. този кандидат следва да докаже, че значително или неконтролирано изхвърляне на радиоактивни вещества извън херметичния обем е изключително малко вероятно, като същевременно следва да може да докаже с голяма степен на надеждност, че няма да се стигне до такова изхвърляне.
- (21) С оглед на предотвратяването на аварията и ограничаването на последиците от тях следва да се въведат изисквания и за по-специфични мерки за управление на аварии и вътрешно реагиране при извънредни ситуации. Те следва да бъдат съобразени със съответните разпоредби от Директива 2013/59/Евратом и да не ги засягат. Притежателят на лицензия следва да предвиди процедури, насоки и механизми в случай на авария, включително тежка авария, която би могла да възникне във всякакъв експлоатационен режим: с пълна мощност, при спиране на съоръжението и в преходни състояния, като се установи единство и последователност между всички процедури и механизми и се гарантира, че те се изпълняват, преразглеждат и актуализират. Тези мерки следва да включват и осигуряването на достатъчен персонал, оборудване и други необходими ресурси. Следва да се предвиди организационна структура с ясно разпределение на отговорностите и координация между звената за реагиране.
- (22) Стрес тестовете показваха ключовата роля на засилените механизми на сътрудничество и координация между всички страни, носещи отговорност за ядрената безопасност. Партньорските проверки се оказаха добро средство за изграждане на доверие с цел натрупване и обмяна на опит и осигуряване на общо прилагане на високи стандарти за ядрена безопасност.
- (23) Сътрудничеството в областта на ядрената безопасност между държавите членки е добре установено и може да допринесе за ядрената безопасност, прозрачността и откритостта по отношение на заинтересованите участници на европейско и международно равнище.

Държавите членки, чрез компетентните си регулаторни органи, като използват ENSREG, когато е целесъобразно, и въз основа на експертните познания в рамките на WENRA, следва на всеки шест години да определят методология, задания и график за извършване на партньорски проверки по конкретна обща техническа тема, свързана с ядрената безопасност на ядрените им инсталации. Тази конкретна обща техническа тема, която ще бъде предмет на разглеждане, следва да се определи в рамките на референтните нива за безопасност на WENRA или въз основа на обратна информация от експлоатационния опит, инцидентите и аварията и технологичното и научното развитие. Държавите членки следва да извършат самооценка в национален мащаб и да вземат мерки тази самооценка да бъде подложена на общи партньорски проверки от страна на компетентните регулаторни органи на другите държави членки.

Следва да се изготвят доклади за заключенията от партньорските проверки. Като отчитат резултатите от тези доклади относно партньорските проверки, държавите членки следва да изготвят национални планове за действие, в които се предвиждат мерки по отношение на заключенията от докладите и техните собствени национални оценки. Докладите относно партньорските проверки следва да са в основата и на обобщения доклад за резултатите от тематичната партньорска проверка в рамките на Съюза, който се изготвя съвместно от компетентните регулаторни органи на държавите членки. Обобщеният доклад следва да няма за цел да даде оценка на безопасността на ядрените инсталации, а следва да открие процеса и техническите заключения на тематичната партньорска проверка с цел споделяне на натрупаните в резултат от нея познания.

При партньорските проверки следва да има взаимно доверие, поради което би било целесъобразно Комисията, когато е осъществимо, да информира държавите членки за намерението си да използва резултатите от докладите относно тези проверки в документите си по въпроси на политиката.

- (24) Задълженията на държавите членки да докладват за прилагането на настоящата директива, както и задължението на Комисията да състави доклад въз основа на националните доклади, следва да дадат възможност за преглед и оценка на различните аспекти на прилагането на директивата, както и на нейната ефективност. В международен мащаб съществуват редица подобни задължения за докладване, например докладите по Конвенцията за ядрена безопасност, резултатите от които могат да се използват при оценката на прилагането на настоящата директива. Освен това в настоящата директива следва да се предвидят допълнителни задължения за докладване във връзка със заключенията от тематичните партньорски проверки на ядрените инсталации. Поради това, с цел опростяване на законодателството и намаляване на административната тежест, задължението на държавите членки за докладване следва да бъде облекчено както по отношение на честотата на докладването, така и по отношение на съдържанието на докладите.
- (25) В съответствие с подхода на степенуване прилагането на разпоредбите на настоящата директива зависи от вида ядрени инсталации на територията на всяка държава членка. Ето защо при въвеждането на тези разпоредби в националното право държавите членки следва да вземат предвид потенциалния мащаб и естеството на рисковете, произтичащи от ядрените инсталации, които планират или експлоатират. По-специално, подходът на степенуване

следва да се отнася за тези държави членки, които разполагат само с малко количество ядрени и радиоактивни материали, например свързани с използването на малки научноизследователски реакторни инсталации, които в случай на тежка авария не биха породили последици, съпоставими с тези при авария на атомна електроцентрала.

- (26) Разпоредбите на настоящата директива, които по своя характер са свързани с наличието на ядрени инсталации, по-специално разпоредбите за задълженията на притежателя на лицензия, новите специфични изисквания за ядрените инсталации и разпоредбите относно вътрешната аварийна готовност и реагиране при аварии, не следва да се прилагат за държавите членки, които нямат ядрени инсталации. Разпоредбите на настоящата директива следва да бъдат транспонирани и приложени по пропорционален начин, в съответствие с националните условия и като се има предвид фактът, че тези държави членки нямат ядрени инсталации, като в същото време се гарантира, че правителството или компетентните органи отделят необходимото внимание на въпросите на ядрената безопасност.
- (27) Съгласно Директива 2009/71/Евратом държавите членки са длъжни да въведат и да поддържат национална законодателна, регулаторна и организационна рамка за ядрена безопасност на ядрените инсталации. Държавите членки запазват компетентността си да решават относно начина на приемане на разпоредбите от националната рамка, както и инструмента за тяхното прилагане.
- (28) В съответствие със Съвместната политическа декларация на държавите членки и на Комисията от 28 септември 2011 г. относно обяснителните документи държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано.
- (29) Поради това Директива 2009/71/Евратом следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 2009/71/Евратом се изменя, както следва:

- 1) Заглавието на глава 1 се заменя със следното:
„ЦЕЛИ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ“.
 - 2) Член 2 се изменя, както следва:
 - а) параграф 1 се заменя със следното:
„1. Настоящата директива се прилага за всички ядрени инсталации за граждански цели, за които се изисква лицензия.“;
 - б) параграф 3 се заменя със следното:
„3. Настоящата директива допълва основните стандарти, посочени в член 30 от Договора, по отношение на ядрената безопасност на ядрените инсталации, и не засяга съществуващото общностно законодателство за опазване на здравето на работниците и населението от опасностите, свързани с йонизиращи лъчения, и по-специално Директива 2013/59/Евратом на Съвета (*).“
- (*) Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом (ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1).“
- 3) Член 3 се изменя, както следва:
 - а) параграф 1, буква а) се заменя със следното:
„а) атомна електроцентрала, инсталация за обогатяване, завод за производство на ядрено гориво, съоръжение за преработка, изследователски реактор, съоръжение за съхранение на отработено гориво; и“;
 - б) добавят се следните параграфи:
 - „6. „авария“ означава всяко нежелано събитие, последиците или потенциалните последици от което са значими от гледна точка на радиационната защита или ядрената безопасност;
 7. „инцидент“ означава всяко нежелано събитие, последиците или потенциалните последици от което не са пренебрежимо малки от гледна точка на радиационната защита или ядрената безопасност;

8. „очаквано експлоатационно събитие“ означава отклонение на процеса на експлоатация от нормалната експлоатация, което се очаква да възникне най-малко веднъж в рамките на експлоатационния период на дадено съоръжение, но поради предвидените в проекта мерки не причинява значителни вреди по важни за безопасността елементи или не води до аварийни условия;
 9. „проектни основи“ означава наборът от условия и събития, които изрично са взети предвид при проектирането, включително при подобрения, на ядрена инсталация, в съответствие с установени критерии, така че инсталацията да може да им устои, без да надхвърли допустимите граници, посредством планираното действие на системите за безопасност;
 10. „проектна авария“ означава авария, чиито условия са отчетени при проектирането на ядрената инсталация в съответствие с установени критерии за проектиране и при която увреждането на горивото, когато е приложимо, и изхвърлянето на радиоактивни вещества са в рамките на допустими граници;
 11. „надпроектна авария“ означава състояние, по-тежко от състоянието на проектна авария; то може да бъде предизвикано от отказ на множество компоненти, например пълна загуба на всички поредици от елементи на системата за безопасност, или от изключително малко вероятно събитие.“
- 4) В глава 2 след заглавието „ЗАДЪЛЖЕНИЯ“ се вмъква следното заглавие:

„РАЗДЕЛ 1

Общи задължения“.

- 5) Член 4, параграф 1 се заменя със следното:

„1. Държавите членки създават и поддържат национална законодателна, регулаторна и организационна рамка (наричана по-долу „националната рамка“) за ядрена безопасност на ядрените инсталации. В националната рамка се предвижда по-специално следното:

- а) разпределение на отговорностите и координация между съответните държавни органи;
- б) национални изисквания за ядрена безопасност, които обхващат всички стадии на жизнения цикъл на ядрените инсталации;
- в) система за лицензиране и за забрана на експлоатацията на ядрени инсталации без лицензия;
- г) система за регулаторен контрол на ядрената безопасност, осъществяван от компетентния регулаторен орган;
- д) ефективни и пропорционални действия за осигуряване на изпълнението, включително при целесъобразност корективни действия или спиране на експлоатацията и изменение или отнемане на лицензията.

Държавите членки запазват компетентността си да определят начина на приемането на националните изисквания за ядрена безопасност, посочени в буква б), както и инструмента за тяхното прилагане“.

- б) В член 5 параграфи 2 и 3 се заменят със следното:

„2. Държавите членки гарантират действителната независимост на компетентния регулаторен орган от неправомерно влияние при вземането на регулаторни решения. За тази цел държавите членки предвиждат в националната рамка изисквания, съгласно които компетентният регулаторен орган:

- а) е функционално отделен от всеки друг орган или организация, имащи отношение към развитието или използването на ядрената енергия, и не иска, нито приема указания от такъв орган или организация при изпълнението на регулаторните си задачи;
- б) взема регулаторни решения въз основа на солидни и прозрачни изисквания, свързани с ядрената безопасност;
- в) разполага със специални бюджетни средства с подходящ размер, които му позволяват да изпълнява регулаторните си задачи, определени в националната рамка, и отговаря за изпълнението на разпределения бюджет;
- г) разполага с подходящ на брой персонал, който притежава квалификацията, опита и експертните познания, необходими за изпълнение на възложените му задължения. Компетентният регулаторен орган може да използва външни научно-технически ресурси и експертни познания в подкрепа на регулаторните си функции;

- д) установява процедури за предотвратяване и уреждане на конфликти на интереси;
- е) предоставя информация за ядрената безопасност, без да му е необходимо разрешение от друг орган или организация, при условие че това не застрашава други по-важни интереси, например сигурността, които са признати в съответното законодателство или съгласно международните актове.

3. Държавите членки осигуряват на компетентния регулаторен орган юридическите правомощия, необходими за изпълнение на неговите задължения във връзка с националната рамка по член 4, параграф 1. За тази цел държавите членки гарантират, че съгласно националната рамка на компетентния регулаторен орган са възложени следните основни регулаторни задачи:

- а) да предлага, определя или участва в определянето на национални изисквания за ядрена безопасност;
 - б) да изисква от притежателите на лицензии да спазват и да доказват спазването на националните изисквания за ядрена безопасност и на условията на съответната лицензия;
 - в) да проверява спазването на посочените условия, като извършва регулаторни оценки и инспекции;
 - г) да предлага или извършва ефективни и пропорционални действия по осигуряване на изпълнението.“
- 7) Членове 6, 7 и 8 се заменят със следното:

„Член 6

Притежатели на лицензии

Държавите членки гарантират, че националната рамка съдържа следните изисквания:

- а) основната отговорност за ядрената безопасност на ядрена инсталация се носи от притежателя на лицензията. Тази отговорност не може да се делегира и включва отговорност за действията на изпълнителите и подизпълнителите, чиито дейности могат да повлияят на ядрената безопасност на дадена ядрена инсталация;
- б) при подаване на заявление за лицензия от заявителя се изисква да представи доказателство, че ядрената безопасност е осигурена. Обхватът и степента на конкретност трябва да съответстват на потенциалния размер и естество на опасността, съответстваща на ядрената инсталация и нейната площадка;
- в) притежателите на лицензии следва редовно да оценяват, проверяват и подобряват постоянно, доколкото е разумно осъществимо, ядрената безопасност на ядрените си инсталации по системен и подлежащ на проверка начин. Това включва верификация, че са въведени мерки за предотвратяване на аварии и ограничаване на последиците от тях, включително верификация на прилагането на мерките за дълбоко ешелонирана защита;
- г) притежателите на лицензии въвеждат и прилагат системи за управление, в които на ядрената безопасност се отдава полагащият ѝ се приоритет;
- д) притежателите на лицензии предвиждат подходящи вътрешни процедури и мерки за реагиране при извънредни ситуации, включително насоки за управление на тежки аварии или сходни мерки, за ефективно реагиране при авария с цел да се предотвратят или ограничат последиците от нея. По-специално, тези процедури:
 - i) са съобразени с другите експлоатационни процедури и се изпитват периодично при учения, за да се провери осъществимостта им;
 - ii) са насочени към аварии и тежки аварии, които биха могли да възникнат във всякакъв експлоатационен режим, както и онези, които обхващат или увреждат едновременно няколко единици;
 - iii) предвиждат условия за получаване на външна помощ;
 - iv) подлежат на периодичен преглед и се актуализират редовно въз основа на опита от противоаварийни учения и поуците, извлечени от аварии;
- е) притежателите на лицензии осигуряват и поддържат финансови и човешки ресурси с подходящи квалификации и компетентност, необходими за изпълнение на задълженията им във връзка с ядрената безопасност на ядрената инсталация. Притежателите на лицензии гарантират също така, че изпълнителите и подизпълнителите, за които носят отговорност и чиито дейности могат да повлияят на ядрената безопасност на ядрената инсталация, разполагат с необходимите човешки ресурси с подходящи квалификации и компетентност за изпълнение на задълженията им.

Член 7**Експертни познания и умения по ядрена безопасност**

Държавите членки осигуряват изискване в националната рамка към всички участващи страни да въведат мерки за образование и обучение на своя персонал, който носи отговорност във връзка с ядрената безопасност на ядрените инсталации, с цел да се изградят, поддържат и доразвиват експертни познания и умения в областта на ядрената безопасност и вътрешната аварийна готовност.

Член 8**Прозрачност**

1. Държавите членки осигуряват предоставянето на необходимата информация относно ядрената безопасност на ядрените инсталации и начина, по който тя е уредена, на работниците и населението, като се обръща особено внимание на местните власти, населението и заинтересованите страни в близост до дадена ядрена инсталация. Това задължение включва и изискване по отношение на компетентния регулаторен орган и притежателите на лицензи, всеки в своята област на компетентност, да предоставят в рамките на комуникационната си политика:

- a) на работниците и населението — информация за нормалните експлоатационни условия на ядрените инсталации, и
- b) на работниците, населението и компетентните регулаторни органи на други държави членки в близост до ядрена инсталация — своевременна информация в случай на инцидент и авария.

2. Информацията се оповестява публично в съответствие със съответното законодателство и международни актове, при условие че това не застрашава други по-важни интереси, например сигурността, които са признати в съответното законодателство или международни актове.

3. Без да се засяга член 5, параграф 2, държавите членки гарантират, че компетентният регулаторен орган, когато е целесъобразно, установява сътрудничество в областта на ядрената безопасност на ядрените инсталации с компетентните регулаторни органи на други държави членки в близост до ядрена инсталация, наред с другото, чрез обмен и/или споделяне на информация.

4. Държавите членки гарантират, че на населението се предоставят подходящи възможности за реално участие в процеса на вземане на решения относно лицензирането на ядрени инсталации, в съответствие със съответното законодателство и международните актове.“

- 8) След член 8 се вмъква следният раздел:

„РАЗДЕЛ 2**Специални задължения****Член 8a****Цел за ядрена безопасност на ядрените инсталации**

1. Държавите членки осигуряват по отношение на ядрените инсталации в националната рамка за ядрена безопасност изискване тяхното проектиране, избор на площадка, изграждане, въвеждане в експлоатация, експлоатация и извеждане от експлоатация да се ръководят от целта за предотвратяване на аварии, а при възникване на авария — ограничаване на последиците от нея и избягване на:

- a) рано настъпили изхвърляния на радиоактивни вещества, при които е необходимо да бъдат взети външни аварийни мерки, но времето за тяхното предприемане е недостатъчно;
- b) изхвърляне на радиоактивни вещества в значителни количества, при което е необходимо да бъдат взети защитни мерки, които не могат да се ограничат до даден регион или до определено време.

2. Държавите членки осигуряват в националната рамка за ядрена безопасност изискване целта по параграф 1:

- a) да се прилага за ядрени инсталации, за които за първи път се издава лицензия за строителство след 14 август 2014 г.;
- b) да се използва като отправна точка за своевременното внасяне на разумно осъществими подобрения в безопасността на съществуващите ядрени инсталации, включително в рамките на периодичните прегледи на безопасността съгласно член 8в, буква б).

Член 8б**Прилагане на целта за ядрена безопасност на ядрените инсталации**

1. За постигането на целта за ядрена безопасност по член 8а държавите членки осигуряват в националната рамка изискване, че когато се прилага дълбоко ешелонираната защита, това има за цел:

- a) да се сведе до минимум въздействието на екстремните външни природни явления и нежеланите, причинени от човека опасности;
- б) да се предотвратят очаквани експлоатационни събития и отказ на компонентите и системите;
- в) очакваните експлоатационни събития да се контролират и да бъде открит всякакъв отказ;
- г) да се контролират аварията в рамките на проектните основи;
- д) да се контролират надпроектните аварии, включително да се предотврати разпространението на аварията и да се ограничат последиците от тежки аварии;
- е) наличието на организационни структури съгласно член 8г, параграф 1.

2. За да се постигне целта за ядрена безопасност по член 8а, държавите членки осигуряват в националната рамка изискване компетентният регулаторен орган и притежателят на лицензията да вземат мерки за насърчаване и развитие на реална култура на ядрена безопасност. Тези мерки включват по-специално:

- a) системи за управление, при които на ядрената безопасност се отдава полаганият ѝ се приоритет и при които на всички нива на персонала и ръководството се насърчава способността да се подлага на преценка ефективното прилагане на съответните принципи и практики за безопасност, както и да се докладва своевременно по въпроси, свързани с безопасността, в съответствие с член 6, буква г);
- б) предприемането на мерки от притежателя на лицензия за регистриране, оценка и документиране на значимия за безопасността вътрешен и външен експлоатационен опит;
- в) задължение на притежателя на лицензия да докладва на компетентния регулаторен орган за събития с потенциално въздействие върху ядрената безопасност; и
- г) мерки за образование и обучение в съответствие с член 7.

Член 8в**Първоначална оценка и периодични прегледи на безопасността**

Държавите членки гарантират, че националната рамка съдържа следните изисквания:

- a) всяко издаване на лицензия за изграждане на ядрена инсталация или експлоатация на ядрена инсталация се основава на подходяща оценка на безопасността на площадката и инсталацията, включително на доказателства относно ядрената безопасност съгласно националните изисквания за ядрена безопасност въз основа на целта по член 8а;
- б) притежателят на лицензия, под регулаторния контрол на компетентния регулаторен орган, системно и редовно, най-малко на всеки десет години, прави преоценка на безопасността на ядрената инсталация, както е предвидено в член 6, буква в). Целта на тази преоценка на безопасността е да се осигури съответствието с проектните основи на съоръжението към момента и да се набележат по-нататъшни подобрения на безопасността, като се отчетат проблемите със стареенето, експлоатационният опит, последните научноизследователски резултати и постижения в областта на международните стандарти, като за отправна точка се използва целта по член 8а.

Член 8г**Вътрешна аварийна готовност и реагиране при аварии**

1. Без да се засягат разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом, държавите членки гарантират, че националната рамка съдържа изискване организационната структура за вътрешна аварийна готовност и реагиране при аварии да предвижда ясно разпределение на отговорностите и координация между притежателите на лицензии, компетентните органи и организации, като се отчетат всички фази на дадена авария.

2. Държавите членки гарантират, че има последователност и приемственост между мерките за вътрешна аварийна готовност и реагиране при аварии, предвидени в националната рамка, и другите мерки за аварийна готовност и реагиране при аварии, посочени в Директива 2013/59/Евратом.“

9) След член 8г се вмъква следната глава:

„ГЛАВА 2а

ПАРТНЬОРСКИ ПРОВЕРКИ И ДОКЛАДВАНЕ

Член 8д

Партньорски проверки

1. Най-малко веднъж на всеки десет години държавите членки организират периодични самооценки на своята национална рамка и компетентни регулаторни органи и отправят покана за международна партньорска проверка на съответните части от своята национална рамка и компетентни регулаторни органи с цел постоянно подобряване на ядрената безопасност. Когато са готови, резултатите от партньорските проверки се докладват на държавите членки и на Комисията.

2. Държавите членки гарантират, че на координирана основа се осъществява следното:

- а) извършва се национална оценка по конкретна тема, свързана с ядрената безопасност на съответните ядрени инсталации на тяхна територия;
- б) всички други държави членки, както и Комисията в качеството ѝ на наблюдател, се приканват да направят партньорска проверка на националната оценка по буква а);
- в) вземат се необходимите последващи мерки в резултат на заключенията от процеса на партньорска проверка;
- г) публикуват се съответните доклади за посочения процес и основните резултати от него, когато последните бъдат готови.

3. Държавите членки гарантират, че са създадени условия за започването през 2017 г. на първата тематична партньорска проверка, както и за провеждането на следващите тематични партньорски проверки най-малко на всеки шест години след това.

4. В случай на авария, водеща до ситуации, които налагат предприемането на външни аварийни мерки или защитни мерки за населението, съответната държава членка взема необходимите мерки за отправянето на покана за провеждането на международна партньорска проверка без неоправдано забавяне.“

10) Член 9 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. Държавите членки представят на Комисията доклад за прилагането на настоящата директива за първи път до 22 юли 2014 г., а след това — до 22 юли 2020 г.“;

б) параграф 3 се заличава.

11) В член 10 след параграф 1 се вмъква следният параграф:

„1а. Задълженията за транспониране и прилагане на членове 6, 8а, 8б, 8в и 8г не се прилагат за държавите членки, в които няма ядрени инсталации, освен ако тези държави решат да развият дейност, свързана с ядрени инсталации, за които се изисква лицензия, в рамките на тяхната юрисдикция.“

Член 2

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 15 август 2017 г. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които приемат в областта, обхваната от настоящата директива, както и всички последващи изменения на тези разпоредби.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 8 юли 2014 година.

За Съвета
Председател
P. C. PADOAN
